

Danmarks Smørekспорт 1909—1910.

Af Professor B. Bøggild.

Ligesom nu i en lang Aarrække er det atter i Aar blevet muligt ved Imødekommenhed fra Statistisk Bureaus Side allerede i November at komme i Besiddelse af det nødvendige Talmateriale for at udarbejde en Oversigt over vor Indførsel og Udførsel af Smør i det nu afsluttede Landbrugsaar fra $1/10$ 1909— $30/9$ 1910; men som direkte og indirekte Følge af den Forandring, der fra Januar 1910 har fundet Sted i Handelsstatistikens Ordning og i Vedtagelsen af Meterloven, er der i Aar foretaget visse Forandringer i Talmaterialets Ordning, saaledes at Tallene i nærværende Afhandling ikke uden nødvendig Hensyntagen til de foretagne Forandringer kan sammenlignes med de tilsvarende Tal i de tidligere Beretninger.

Særlig maa det fremhæves, at alle Angivelser, der tidligere var i Pund, nu er i Kilogram, samt at alt udenlandsk Omladningsgods, der passerer især Kjøbenhavn, men ogsaa for en Del Frederikshavn og Esbjerg, alene for at omlades mellem de forskellige Dampskibslinier, og som slet ikke vedrører dansk Produktion og Forbrug, nu lades helt ude af Betragtning.

Det er nu Importørers og Eksportørers Pligt at give Anmeldelse om Varernes Art og Mængde, om det Land, hvor Varen er købt eller solgt, samt (ved Udførselen) om Varen er dansk eller udenlandsk. Tidligere afgav

Toldvæsenet vel Indberetninger om de samme Forhold, for saa vidt de var oplyste i Toldpapirerne, men Toldvæsenet havde ingen Ret til at afkræve de Handlende de Oplysninger, der manglede eller var ufuldstændige. Fremtidig vil det følgelig f. Eks. kunne oplyses, hvor meget Smør der gaar til Østrig, medens dette tidligere som Regel blev opført sammen med, hvad der gik til Tyskland.

I de følgende Lister er Omladningsgodset udeladt ikke alene for Aaret 1909—10, men ogsaa for de foregaaende Aar, idet Statistisk Bureau har været i Stand til at gennemføre Udskillelsen af de omladede Mængder, og derved er vor Statistik i saa Henseende bragt i bedre Overensstemmelse end tidligere med de vigtigste af vore Nabolandes Statistik. (I Tabellerne er derimod ligesom hidtil medtaget udenlandsk Smør, som har været indklareret til dansk Toldterritorium, og som senere er blevet udført til Udlandet; men dette udenlandske Smør er opført særskilt — se Tab. III, IV og VII.)

Smørindførselen er der gjort Rede for i nedenstaaende Tabel I, hvor det ses, at den har været meget nær lige saa stor i det nu afsluttede Aar, som i de to

Tabel I.
Smørindførselen til Danmark
i Kilogram.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910
Sverige	3,917,000	5,176,000	4,966,000
Rusland	9,978,000	8,886,000	8,917,000
Tyskland	39,000	116,000	35,000
Østrig	2,000	2,000	8,000
England	20,000	40,000	286,000
Andre Lande	93,000	3,000	14,000
Ialt	14,049,000	14,223,000	14,226,000

Tabel II.

Indførselen af Smør fra Rusland til Danmark

i Millioner Kilogram.

	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910
Oktober Kvartal.....	3.3	2.2	2.2
Januar —	1.1	1.3	1.3
April —	2.5	2.4	2.6
Juli —	3.1	3.0	2.8
Hele Landbrugsaaet...	10.0	8.9	8.9

foregaaende Aar. — Indførselen sker hovedsagelig fra Sverige og Rusland, og hvad der kommer fra Rusland er nu næsten altsammen sibirisk Smør. Det er kun meget lidt, der kommer fra Finland, — de fleste Uger kun enkelte Dritler eller slet intet. — Det sibirske Smør tilføres hele Aaret rundt, men, som Tab. II viser, dog mest i Sommerhalvaaret, og heraf tages uden Tvivl Hovedparten af det udenlandske Smør, der forbruges saa vel i Kjøbenhavn som i Provinsbyerne. Smørret fra Tyskland er temmelig sikkert for største Delen gammelt, billigt Smør, dels fra Rusland og maaske dels fra Holland eller Kanada, som indføres til Bageribrug, hvorimod Smørret fra Østrig, der fortrinsvis kommer i Sommerhalvaaret, indføres som Postpakker til de galiziske Roearbejdere fra deres Slægtninge i Hjemmet. — Hvad der angives som indført fra England, er næsten alt kommet i Oktober Kvartal, og maa antages at være for største Delen returneret dansk Smør og maaske for en Del billigt Smør til Bageribrug.

Smørudførselen er belyst ved Tabellerne III og IV, der omhandler henholdsvis Smør i almindelig Emballage (Træ, Dritler, Fjerdinger, Ottinger, Kasser o. l.) og Smør i hermetisk Pakning; og her maa straks om Tallene i Tab. III bemærkes, at det kun er for de tre

Kvartaler af 1910, at det har været muligt at sondre Eksporten til Østrig, medens den for Tiden indtil 31. Decbr. 1909 indgaar i Tallene for Eksporten til Tyskland. I Følge den østerrigske Indførselsstatistik har der i Landbrugsaaet 1908—09 været en Eksport til Østrig af ca. 440,000 Kg. og i Oktober Kvartal 1909 af ca. 73,000 Kg., medens Eksporten til Østrig i de tidligere Aar kun har været lille eller af helt underordnet Betydning.

Tabel III.
Udførselen af Smør i almindelig Emballage
i Tusind Kilogram.

Til	1906—07		1907—08		1908—09		1909—10	
	dansk	uden- landsk	dansk	uden- landsk	dansk	uden- landsk	dansk	uden- landsk
England	80,742	6,335	83,574	6,790	83,901	8,192	81,133	6,373
Tyskland	1,119	4,852	2,108	3,812	4,258	3,520	2,387	4,380
Østrig	—	—	—	—	—	—	554	7
Sverige	3	362	9	218	40	32	1	121
Norge	27	267	3	148	52	27	8	83
Nordlige Bilande.	9	»	9	2	4	2	3	3
Andre Lande	4	62	5	100	4	187	17	190
Ialt	81,904	11,878	85,708	11,070	88,259	11,960	84,103	11,157

Tallene i Tabel III viser tydelig, i hvilken betydelig Grad det danske Smør gaar til England. Her er nu skelnet mellem dansk og udenlandsk, og det ses, at i det sidste Aar har Tallene været noget nedadgaende for begge Slags, men stadig, Aar efter Aar, faar dog England den langt største Del af det danske Smør. — Sammenholdes Tallene i begge Tabellerne III og IV, ses, at der ialt har været udført 86,495 Tusind Kg. dansk Smør og 11,233 Tusind Kg. udenlandsk, og da det af Tabel I fremgaar, at Indførselen af udenlandsk Smør har været ialt 14,226 Tusind Kg., har Forbruget her

i Landet af udenlandsk Smør altsaa været lidt under 3 Mill. Kg.

Tabel IV.

Udførselen af Smør i Daaser

i Tusind Kilogram.

Til	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10	
				dansk	udenlandsk
England	475	425	295	254	2
Tyskland	1,790	1,405	1,700	618	47
Andre Lande	235	270	195	1,520	27
Ialt	2,500	2,100	2,190	2,392	76

Tallene i Tabel III viser endvidere, at af de forholdsvis smaa Mængder Smør, der gaar til Sverige, Norge og andre Lande, er den største Del Aar efter Aar udenlandsk Smør. Og endelig viser Tabellens nederste Linie, at Tallene for dansk Smør, der var stigende i de tre Aar 1906—09, og som i 1908—09 var over 88 $\frac{1}{4}$ Mill. Kg., i Aar er over 4 Mill. Kg. mindre, hvad der kun for en ringe Grad opvejes af den lille Stigning i Udførselen af hermetisk pakket Smør, som Tabel IV udviser. — Bedst Oversigt over Nedgangen i Sammenligning med den meget store Eksport i 1908—09 faas imidlertid i Tabel V, der omhandler Danmarks Overskuds-Udførsel af Smør i de sidste ti Aar.

Denne Tabels sidste Talrække viser, at Overskuds-Udførselen, der i 1901 var naaet til 59.5 Mill. Kg., steg indtil 1904 og derefter atter steg stærkt i 1907—09. Der er vel en anelig Nedgang i 1909—10 i Sammenligning med 1908—09 og nogen Nedgang i Sammenligning med 1907—08, men derimod ingenlunde i Sammenligning med alle de foregaaende Aar, og hertil kommer, som Tallene i Tabel VI viser, at Udførselen af Fløde har været stigende, hvad der naturligt i tilsvarende Grad har formindsket Smøreksperten. — Og endelig

skal det paapeges, at Tallene i Tabel V viser, at Nedgangen kun har fundet Sted i de tre første Kvartaler, medens der i fjerde Kvartal endog har været en Stigning i Overskuds-Udførselen i Sammenligning med alle foregaaende Aar, — et Vidnesbyrd om en stor Smørproduktion i Maanederne Juli—September, da der næsten hele Landet over var en usædvanlig god Græsning.

Tabel V.
Danmarks Overskuds-Udførsel af Smør i Mill. Kg.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1900—1901	13.5	14.6	17.0	14.4	59.5
1901—1902	15.1	17.6	16.4	14.1	63.2
1902—1903	14.4	20.4	21.5	18.3	74.6
1903—1904	17.6	20.0	22.0	16.4	76.0
1904—1905	17.6	20.8	21.5	15.6	75.5
1905—1906	16.3	19.6	20.0	16.5	72.4
1906—1907	17.4	21.8	22.7	18.7	80.6
1907—1908	19.2	21.7	24.0	19.9	84.8
1908—1909	21.3	22.0	23.9	21.0	88.2
1909—1910	19.2	20.1	22.6	21.6	83.5

I Tabel VI ses, at vel er Eksporten af sød Mælk aftaget, men af meget større Betydning er det, at Eksporten af Fløde er tiltaget. — Vil man ligesom tidligere Aar omregne denne Eksport til Smør ved at regne 3 Kg. Fløde og 26 Kg. Mælk til 1 Kg. Smør, viser det sig, selv om der her, hvad der kan indvendes noget imod, fradrages 2 Mill. Kg. Sødsmælk, der samtidig er indført fra Sverige, viser det sig, at den eksporterede Mængde Fløde og Mælk i 1909—10 svarer til 5,154 Tusind Kg. Smør, medens det tilsvarende Tal for 1908—09 var 3,415 Tusind Kg., saaledes at der her er en Stigning af 1,739 Tusind Kg., — og hvad Eksporten til Tysk-

land angaar, bliver Forholdet altsaa, at der i 1908—09 udførtes foruden det udenlandske Smør 4,258 Tusind Kg. dansk Smør + 3,415 Tusind Kg. Smør i Fløde og Mælk, tilsammen 7,673 Tusind Kg., medens det tilsvarende Tal for 1909—10 er 7,541 Tusind Kg. eller meget nær samme Kvantum, idet man her rettest bør se bort fra Eksporten af Daasesmør, der vel, som Tabel IV viser, tidligere nominelt hovedsagelig er gaaet til Tyskland, men som Tallene for det sidste Landbrugsaar viser, jo i Virkeligheden gaar til mange andre Lande over Hamborg eller sendes til Agenter i denne og andre tyske og engelske Byer for at sælges — for største Delen til oversøiske Pladser.

Tabel VI.

Danmarks Udførsel af Fløde og Mælk til Tyskland
i Tusind Kilogram.

Kvartal	Fløde		Sødmælk	
	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910
Oktober	1,671	2,748	3,157	2,793
Januar	1,904	3,076	3,136	1,996
April	2,785	4,378	3,527	2,085
Juli	2,665	4,508	2,465	1,663
Ialt	9,025	14,710	12,285	8,537

Vil man dernæst søge at faa et samlet Overblik over den hele Indførsel og Udførsel af Smør samt af den beregnede Smørmængde i Overskuds-Udførselen af Fløde og Sødmælk, kan der henvises til Tabellerne VII og VIII, hvor Tallene er sammenstillede for de sidste 5 Aar, og hvorfra Resultaterne atter er sammendragne i Tabel IX, der viser, at det nu sidst afsluttede Landbrugsaar kun staar tilbage for

Tabel VII.
 Danmarks Ind- og Udførsel af Smør
 opgjort i Tusind Kg.

Landbrugs- aar	Udenlandsk Smør			Dansk Smør		Overskuds- udførsel
	Ialt*) indført	For- brugt i Dan- mark	Genud- ført til Ud- landet	Ialt udført	Heraf i Daaser	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(Kol. 4 ÷ Kol. 2)
1905—06	16,162	5,920	10,242	78,313	2,220	72,393
1906—07	15,668	3,744	11,924	84,357	2,453	80,613
1907—08	14,049	2,871	11,178	87,700	1,992	84,829
1908—09	14,223	2,198	12,025	90,373	2,114	88,175
1909—10	14,226	2,993	11,233	86,495	2,392	83,502

Af det genudførte udenlandske Smør blev inden Genudførselen følgende Mængder hermetisk pakkede: i 1909—10 76,000 Kg., i 1908—09 65,000, i 1907—08 108,000 Kg. og i 1906—07 46,000 Kg.

Tabel VIII.
 Danmarks Ind- og Udførsel af Fløde og Sødmælk.
 opgjort i Tusind Kg.

Landbrugs- aar	Fløde		Sødmælk		Beregnet Smør i Over- skudsudførsel af Fløde og Sødmælk
	Indførsel	Udførsel	Indførsel	Udførsel	
1905—06	»	7,068	ca. 25	5,503	2,566
1906—07	»	7,586	- 300	10,434	2,929
1907—08	»	6,779	- 350	13,062	2,750
1908—09	»	9,025	- 1,700	12,285	3,415
1909—10	»	14,710	- 2,000	8,537	5,154

*) Bortset fra alt Omladningsgods.

1908—09 og har en væsentlig større Eksport at opvise end 1907—08 og alle tidligere Aar.*)

Tabel IX.
Samlet Overskudsudførsel af Smør
i Tusind Kg.

Landbrugsaar	Inkl. beregnet Smør i Fløde og Sødmælk
1905—06	74,959
1906—07	83,542
1907—08	87,579
1908—09	91,590
1909—10	88,656

Angaaende Eksporten til England er det endnu af Interesse at søge Oplysning om, hvorledes Udførselen af det danske Smør fordeler sig over de forskellige danske Havne. Herom giver Tabel X Besked, hvor Tallene er sammenstillede for de tre sidste Aar, men hvortil maa føjes den Oplysning, at saa godt som hele Udførselen af udenlandsk Smør til England foregaar fra Kjøbenhavn; kun tillige over Esbjerg udføres af og til ganske smaa Partier. — Sammenlignes Tallene i Tab. X for 1909—10 med Tallene for 1908—09, viser der sig en særlig iøjnefaldende Nedgang i Aar i Esbjerg, hvortil Aarsagen for en Del maa søges i den stigende Eksport af Fløde over Landtoldgrænsen til Tyskland. — Nedgangen i Odense svarer meget nær til Stigningen i

*) Angaaende Margarineforbruget kan det oplyses, at det fremdeles synes stigende. I den sidste statistiske Offentliggørelse desangaaende, der nu omhandler Kalenderaaret, medens de tidligere omhandlede Finansaaret, angives Forbruget for 1909 til 31.5 Mill. Kg., hvoraf de 30.3 Mill. Kg. var tilvirket her i Landet og kun 1.2 Mill. Kg. var indført.

Svendborg, og ligeledes svarer Stigningen i Aalborg mærkelig nøjagtig til Nedgangen i Aarhus.

Endelig maa det bemærkes, at Vinteren var saa mild, at Frosten ikke lagde nogensomhelst Hindring i Vejen for Eksportens Regelmæssighed; men desværre var Vinteren jo ogsaa saa mild, at der i mange Egne kun blev daarlig Lejlighed til at faa Ishusene fyldte, saa at der ved mange Mælkerier har været for lidt Is til Raadighed i den varme Sommer og det ret milde Efteraar.

Tabel X.

Udførselen af dansk Smør i alm. Emballage til England
i Millioner Kg.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910
Kjøbenhavn	28.31	25.60	25.66
Esbjerg	34.65	36.44	33.86
Odense	7.18	7.10	6.78
Aalborg	4.80	5.93	7.20
Aarhus	5.41	5.65	4.32
Svendborg	0.81	0.79	1.12
Nakskov	1.36	1.43	1.34
Frederikshavn	0.89	0.79	0.66
Randers	0.16	0.17	0.19
Tilsammen...	83.57	83.90	81.13

Medens disse Forhold vedrørende Smørrets Produktion, og hvad der iøvrigt kan være at bemærke om Mælkeribruget i Aarets Løb, jo som sædvanlig skal gøres til Genstand for en nærmere Omtale her i Tidsskriftet i en særlig Artikkel hen paa Vinteren, skal der her kun endnu omtales, hvorledes det i Aarets Løb er gaaet med Smørprisen.

I efterfølgende Tabel XI er opført de maanedlige Gennemsnit af Kjøbenhavns Smørnotering for de fire

sidste Aar, og i den nederste Linie er anført Gennemsnittene for hvert af de fire Aar. Her viser det sig, at Noteringen for 1909—10 har været høj, og tages det i Betragtning, at den allerstørste Del af Smørret som Regel er bleven betalt antagelig henimod en Øre over Noteringen, maa den virkelig opnaaede Gennemsnitspris i 1909—10 antages at være kun lidt under 103 Øre eller omtrent det samme som, eller kun lidt mindre end i 1907—08, hvilket Aar Prisen var højere, end den havde været i en lang Aarrække.

Tabel XI.

Maanedlig Gennemsnit af Københavns Smørnotering.

Øre pr. Pd.

	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10
November	104.25	105.50	105.25	110.25
December	103.00	105.50	95.20	107.20
Januar	100.00	107.20	96.00	103.00
Februar	96.75	117.50	98.00	107.25
Marts	95.00	101.75	97.00	110.60
April	88.00	93.20	90.80	103.00
Maj	87.60	93.50	94.00	96.00
Juni	90.75	95.50	92.50	96.40
Juli	93.75	101.60	95.40	96.25
August	95.40	102.75	97.25	96.25
September	97.00	101.75	102.60	97.60
Oktober	106.00	108.00	109.75	98.50
Gennemsnit for Aaret...	96.52	102.79	97.67	101.94

Prisen har altsaa i og for sig været god i det forløbne Aar, men ikke desto mindre er der nu ved Aarets Slutning Grund til Utilfredshed og Ængstelse netop hvad Prisen paa dansk Smør angaar. — Tallene i Tabel XI viser, at i de 6 Maaneder November—April var Priserne stadig høje, og endnu i Maj og Juni var de tilfredsstill-

lende, men i Juli og August begyndte det at blive betænkeligt med talrige Klager over Kvaliteten, og i September og Oktober viser Tabellens Tal, at Priserne har været meget mindre end i de tilsvarende Uger i de nærmest foregaaende Aar, og at de er blevet mere og mere utilfredsstillende mod Aarets Slutning, og endnu mere betænkeligt stiller Sagen sig, naar man hører, at Konsulent *Faber* gør opmærksom paa, at de andre Landes Smør er blevet betalt i de sidste Maaneder med de samme Priser som for et Aar siden, medens det alene er det danske Smør, der er gaaet ned i Pris — omtrent saa meget som den Overpris har været, som det danske Smør for et Aar siden opnaaede fremfor de andre Landes Smør.

Under disse Forhold bør de danske Landmænd, Mejerister og Eksportører alle være enige om, at Sagen er alvorlig, — de bør erkende, at naar Konsulent *Faber* nu paaviser, at Englænderne har tabt Tilliden til det danske Smørs Kvalitet, Ensartethed og Holdbarhed og nu klager over Undervægt i mange Dritler, for stort Vandindhold, Mangel paa Finhed, Løshed i Konsistensen o. s. v., saa maa alle her i Danmark i Sagen interesserede Parter høre op med at skyde Skylden paa hinanden, og særlig maa Landmænd og Mejerister, som dem Sagen i Længden vil komme til at gaa mest ud over, først og fremmest, paa hvert enkelt Mælkeri, uden Tøven tage fat paa at faa de tilstedeværende Mangler afhjulpne.

Igennem de mange Smørbedømmelser paa Forsøgs-laboratoriet og de talrige Bøtteudstillinger er der god Lejlighed til at faa Rede paa, hvorledes det staar til med Kvaliteten. Der maa uden Betænkning bringes de nødvendige Offre for at imødekomme alle berettigede Klager. — Ligegyldighed og Mangel paa enig Op-træden om hurtig at genvinde den tabte gode Stilling paa det engelske Marked vil kunne paaføre os uberegnelige Tab.
